

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№6 (265)**

Київ 2023

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 6 (265). – К., 2023. – 115 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ

Протокол №5 від 10.05.2023 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЄЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИПА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
ВАСИЛЬЧАК С.В., доктор економічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
КИЧКО І.І., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСЦКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКІ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д-р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»

внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Індекссування і реферування: Україніка Наукова, Джерело

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2023. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2023

State Scientific Research Institute of Informatization and Economic Modeling

MARKET RELATIONS DEVELOPMENT IN UKRAINE

**Collection of scientific works
№6 (265)**

Kyiv 2023

**Market Relations Development in Ukraine: Collection of scientific works
Volume 6 (265). K., 2023. – 115 p.**

Recommended by the Academic Council SSRIEM

Protocol No. 5 dated May 10, 2023

The collection of articles is devoted to scientific achievements of young scientists – graduate students and candidates for scientific degrees of Ph.D and doctor of economic sciences. It covers a wide range of issues in these areas:

- Macro-economic aspects of modern economy;
- Innovation and investment policy;
- Economic issues of industries and types of economic activity development;
- Development of a regional economy;
- Social-labor problems.

Collection of works is focused on scientists and specialists dealing with economic management and those, who learn the theory and practice of market economy in Ukraine.

According to the Decree of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1643 of December 28, 2019, this collection is included in the List of scientific professional editions of Ukraine in which the results of the dissertation works for obtaining the scientific degrees of doctor and candidate of sciences, category «B» can be published.

EDITORIAL BOARD

G. STUDINSKA, Doctor of Economics, (Chief Scientific Editor)
A. KHODZHAIAN, Doctor of Economics, Professor (Deputy Editor in Chief)
Y. PASICHNYK, Doctor of Economics, Professor (Deputy Editor in Chief)
S. ZAKHARIN, Doctor of Economics, Professor, Senior Researcher (Deputy Editor in Chief)
I. ALEKSEEV, Doctor of Economics, Professor
P. NEBOTOV, Candidate of Science, Director
Z. VARNALIY, Doctor of Economics, Professor
I. GUZHVA, Doctor of Economics
V. PYLA, Doctor of Economics, Professor
M. KYZYM, Doctor of Economics, Professor, member of the NASU
S. KULPINSKY, Doctor of Economics
V. KORNEEV, Doctor of Economics, Professor
S. VASYLCHAK, Doctor of Economics, Professor
H. LOPUSHNIAK, Doctor of Economics, Professor
I. KYCHKO, Doctor of Economics, Professor
L. SHOSTAK, Doctor of Economics, Professor
Z. HARBAR, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
K. CHERKASHYNA, Ph.D, Economic Sciences, Assistant Professor
Ye. IVANOV, Candidate of Science (Economics) (executive secretary)

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

AGNESHKA DZYUBINSKAYA, Doctor of Philosophy, Economic University of Katowice, Poland, Professor of the Department of Management of the Enterprise
ADAM SAMBORSKI, Ph.D., Economic University of Katowice, Poland, Professor of the Department of Enterprise Management
VIRGINIA YURENIENE, Professor, Doctor of Science, Head of the Department of Philosophy and Culturology, Kaunas Faculty, Vilnius University, Lithuania
GORBOVY ARTHUR YULIANOVICH, Professor, Doctor of Technical Sciences, Slovak Academy of Agrarian Sciences, member of the Department of Economics and Management, (Slovakia)
DIANA SPULBER, Ph.D., University of Genoa, Assistant Professor, Department of Philosophy of Societies, Genoa (Italy)
IVAN TYNEV DMITROV, Professor, Doctor of Economics, University «Prof. Dr. Asen Zlatarov, Head of the Department of Economics and Management, Burgas (Bulgaria)
MITAR LUTOVATS, Professor, Doctor of Technical sciences, UNION UNIV. Mykola Tesla, Faculty of Industrial Management, Head of Technology Department, Belgrade (Serbia)
YURAY SIPKO, Professor, Doctor of Economics, Slovak Academy of Sciences, Director of the Institute for Economic Research, Bratislava, Slovakia)
SOFIA VISHKOVSKA, Professor, Doctor of Sciences, Head of Department of Organization and Management, UTP University of Science and Technology, Bydgoszcz, Poland
STEFAN DIRKA, Doctor of Economics, Professor, Higher Economics School in Katowice Poland, Professor of Management and Marketing Department. International accredited by the Ministry of Science and Education of the Republic of Kazakhstan
TOMASH BERNAT, Professor, Doctor of Science, Head of the Department of Microeconomics, Faculty of Economics and Management, Szczecin University, Poland

Printed periodical «Market Relations Development in Ukraine»

Included in the international database of periodicals:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Indexing and reviewing: Ukrainika Naukova, Dzherelo

International information and scientometric data base: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), National Library of Ukraine after V.I. Vernadskiy

Market Relations Development in Ukraine, 2023. Certificate of state registration of printed mass media Series KB 22545–12445 PR from 02.20.2017

© State Research Institute of Informatization and Economic Modeling, 2023

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

УДК 330:004

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8245904>

ШАЦЬКА З. Я.

КОГУТ А. Л.

Інноваційне відновлення промислового комплексу України на засадах стратегії смарт-спеціалізації

Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи смарт-спеціалізації регіонів України в контексті інноваційного відновлення промислового комплексу.

Метою дослідження є визначення особливостей впровадження стратегії смарт-спеціалізації в Україні і її регіонах з низьким інституційним потенціалом та наданні рекомендації щодо її впровадження.

Методи дослідження. При написанні статті використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження економічних явищ і процесів щодо смарт-спеціалізації регіонів України.

Результати роботи. З'ясовано, що для подальшої інтеграції України з європейською спільнотою та післявоєнного відновлення, необхідно впровадження в державі відповідної інноваційної політики, яка повинна ґрунтуватися на засадах смарт-спеціалізації промисловості та регіонів. Визначено та узагальнено основні проблеми, що стримують інноваційний розвиток промисловості України в сучасних умовах. Визначено сутність концепції смарт-спеціалізації та основні цілі щодо впровадження концепції смарт-спеціалізації на рівні регіонів. Узагальнено концептуальні засади впровадження смарт-спеціалізації, які полягають у використанні доступних активів та ресурсів регіону; зосередженні його на конкурентних силах і реалістичному потенціалі; виборі інвестиційних пріоритетів; включати надійну систему моніторингу та оцінки реалізації стратегії смарт-спеціалізації регіонів. Доведено, що для вирішення проблем впровадження інновацій в промисловості країни та її смарт-спеціалізації слід розвивати технопарки.

Галузь застосування результатів. Економіка підприємства, національна економіка.

Висновки. Одним з перспективних напрямів подальшого інноваційного розвитку та післявоєнного відновлення промисловості України є смарт-спеціалізація. Перехід до смарт-спеціалізації промисловості та регіонів повинен базуватися на розробці і впровадженні стратегії смарт-спеціалізації.

Ключові слова: промисловість, смарт-спеціалізація, регіон, промисловий комплекс України, технопарки; інтелектуальні ресурси.

Innovative renewal of the industrial complex of Ukraine on the basis of the smart specialization strategy

The subject of the study is the theoretical and methodical foundations of smart specialization of the regions of Ukraine in the context of innovative restoration of the industrial complex.

The purpose of the study is to determine the specifics of the implementation of the smart specialization strategy in Ukraine and its regions with low institutional potential and to provide recommendations for its implementation.

Research methods. When writing the article, general scientific and special methods of research of economic phenomena and processes regarding smart specialization of the regions of Ukraine were used.

Work results. It was found that for the further integration of Ukraine with the European community and post-war recovery, it is necessary to implement an appropriate innovation policy in the state, which should be based on the principles of smart specialization of industry and regions. The main problems that hold back the innovative development of Ukrainian industry in modern conditions have been identified and summarized. The essence of the concept of smart specialization and the main goals for the implementation of the concept of smart specialization at the level of regions have been determined. The conceptual principles of the implementation of smart specialization are summarized, which consist in the use of available assets and resources of the region; focusing it on competitive forces and realistic potential; selection of investment priorities; include a reliable monitoring and assessment system for the implementation of the smart specialization strategy of the regions. It has been proven that to solve the problems of introducing innovations in the country's industry and its smart specialization, technoparks should be developed.

Field of application of results. Enterprise economy, national economy.

Conclusions. Smart specialization is one of the promising areas of further innovative development and post-war recovery of Ukrainian industry. The transition to smart specialization of industry and regions should be based on the development and implementation of a smart specialization strategy.

Keywords: industry, smart specialization, region, industrial complex of Ukraine, technology parks, intellectual resources.

Постановка проблеми. Подальша інтеграція України з європейською спільнотою, забезпечення економічного розвитку у післявоєнний період, досягнення, у перспективі, суспільного благополуччя європейського рівня потребує безальтернативного впровадження в державі інноваційної політики. Становлення інноваційної моделі розвитку промисловості України має здійснюватися виходячи з сучасних реалій розвитку світової економіки, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації. Для України та її регіонів дуже важливо правильно впровадити стратегію смарт-спеціалізації, щоб відійти від деструктивних тенденцій застарілої економічної структури регіонів та структурної інертності регіональної економіки, яка більшою мірою обумовлена штучним визначенням промислових регіонів, лобіюванням інтересів окремих регіонів та секторів національної економіки для виділення

державної підтримки; підвищити рівень впровадження інновацій в промисловості. Разом з тим, величезні збитки, яких зазнає економіка Україна в період воєнного часу, зумовлюють необхідність модернізації концепції відновлення промислового комплексу, в якій важливого значення набуває смарт-спеціалізація. Однак, більшість сучасної сфери промислового виробництва та послуг в контексті регіонів не мають інноваційний потенціал і не створюють інноваційний продукт, тому дуже складно говорити про проекти, які були б дійсно привабливими для всіх напрямів смарт-спеціалізації, особливо для партнерів із країн ЄС. За таких умов для України особливої проблеми набуває інноваційний розвиток промисловості в умовах становлення смарт-економіки. Основою ефективних перетворень та інноваційного розвитку промисловості України в післявоєнний період має бути ґрунтовний аналіз виробничої сис-

теми та на його основі глибока реструктуризація підприємств з переходом до смарт–спеціалізації.

Аналіз досліджень та публікацій з про-блеми. Питанням впровадження смарт–спеціалізації, як інструменту активізації інноваційного відновлення економіки присвячено роботи багатьох вітчизняних науковців. У контексті даного дослідження доцільно виділити роботи таких вітчизняних науковців, як: Буряка Є., Вишневського О.С., Підоричевої І. Ю., Редька Н., Швець Н. В. багато та інших. На основі досліджень науковців можна зробити висновок, що смарт–спеціалізація визначається «як висхідна, орієнтована на регіон, диференційована політика регіонального розвитку, яка в ідеалі поєднує безліч зацікавлених сторін у так звані структури чотирьох спіралей, що складаються з бізнесу, національних та регіональних урядів, університетів та науково–дослідних інститутів, а також більш широкого об'єднання, які спільно визначають конкурентні переваги регіональних галузей та пріоритети інвестицій у НДДКР» [1; 2; 5 с.56; 6 с.53]. Проте в зазначених дослідженнях потребує подальшого розвитку визначення перспективних напрямів інноваційного відновлення промислового комплексу України на засадах смарт–спеціалізації з розробкою відповідної стратегії, що потребує подальшого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Інноваційний розвиток промисловості в Україні відбувається «за наявності сформованої суперечності між об'єктивними закономірностями суспільного розвитку (щодо потреби інтелектуалізації промисловості) та умовами розвитку промисловості та інновацій» [1]. Серед основних проблем, що стримують інноваційний розвиток промисловості в Україні можна виділити наступні [1]:

1. Відсутність науково–методологічної бази формування інноваційної системи та системності в здійснюваних державою заходах щодо реалізації інноваційних процесів.

2. Недосконалість нормативно–правової системи регулювання та стимулювання інноваційної діяльності, недостатній розвиток інфраструктури, низький рівень розвитку системи захисту інтелектуальної власності.

3. Низький рівень координації дій суб'єктів інноваційної діяльності та недостатність фінансових ресурсів для забезпечення наукових досліджень та впровадження інноваційних розробок,

що знижує конкурентні переваги продукції української промисловості на світовому ринку.

4. У вітчизняній практиці відсутні спеціалізовані механізми та методичне забезпечення проведення аналізу економічних умов в регіоні, які дозволили б визначити та зосередити увагу на найбільш перспективних напрямках діяльності.

5. Відсутній механізм налагодження зв'язків між українськими суб'єктами виробництва таким чином, щоб з цією метою можна було залучити промисловість інших регіонів для оптимізації технологічних процесів, скорочення логістичних та інших витрат».

Вітчизняний промисловий комплекс відрізняється роздробленістю та відособленістю регіонів один від одного, в процесі міжрегіонального виробництва не завжди утворюються промислові ланцюги. Однак ці проблеми, хоч і системні, можна вирішити за наявності комплексного підходу, який виходить насамперед від регіонів та самих підприємств у межах «підприємницького пошуку» для збалансованої інвестиційної та інноваційної політики розвитку регіонів [2].

Одним з перспективних напрямів вирішення зазначених проблем інноваційного розвитку промисловості України є поступовий перехід до смарт–спеціалізації промисловості та регіонів. За рахунок поступового «впровадження smart–технології в промисловість відбувається smart–спеціалізація і промисловість трансформується в smart–промисловість» [3]. Концепція смарт–спеціалізації полягає «у виявленні унікальних характеристик і активів регіону, спрямована на впровадження нових методів управління шляхом співпраці між регіональними та національними органами влади, відповідальними за прийняття рішень щодо розробки та впровадження інноваційної політики, та відповідних зацікавлених сторін, які беруть участь у такому процесі (підприємці, університети, науково–дослідні установи, громадянське суспільство)» [7]. Впровадження концепції смарт–спеціалізації регіонів вирішує дві основні цілі [4]:

1. Створення можливостей шляхом дослідження нових перспективних галузей, секторів, сфер. Країни, які накопичують більший набір можливостей, як правило, виробляють більш спеціалізовані продукти, які важко копіювати або наслідувати іншим.

2. Впровадження структурних змін. Смарт–спеціалізація ґрунтується на багаторівневій іє-

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

пархії управління, в якій теоретична основа політики та її реалізація здійснюються за різними територіальними масштабами.

Концепція смарт–спеціалізації, насамперед, має економічне підґрунтя з фокусом на регіони через виокремлення чинників, що можуть впливати на економічні, наукові, та технологічні спеціалізації в рамках регіональної політики або в рамках їх впливу на механізм продуктивності, конкурентоспроможності та економічного зростання [4]. Зазначений підхід формується на наступних засадах:

Смарт–спеціалізація – це локальний підхід, означаючи те, що вона спирається на активи та ресурси доступні для регіонів і держав–членів та їхні специфічні соціально–економічні виклики для визначення унікальних можливості для розвитку та зростання.

Смарт–спеціалізація означає зосередження на конкурентних силах і реалістичному потенціалі зростання регіонів та держав–членів, що підтримується на основі підприємницьких ресурсів.

3. Країни–члени та регіони мають здійснити вибір інвестиційних пріоритетів та підтримувати лише їх обмежену кількість на основі знань та з формуванням кластерів на основі визначення власної стратегії;

4. Встановлення пріоритетів смарт–спеціалізації регіонів не повинно відбуватися згори донизу – це має бути інклюзивна та інтерактивна зацікавлена сторона процесу, у якому ринкові сили та приватний сектор визначають та виробляють інформацію про нові події, а уряд оцінює результати та надає учасникам повноваження для реалізації цього потенціалу;

5. Стратегія смарт–спеціалізації має охоплювати широкий погляд на інновації, підтримку як технологічних, так і практичних соціальних інновацій, що дозволяє кожному регіону та державам–членам робити політичні вибори відповідно до власних потреб в унікальному соціально–економічному контексті [5, с.64]. Вона повинна включати надійну систему моніторингу та оцінки реалізації стратегії смарт–спеціалізації регіонів, а також можливість перегляду встановлених стратегічних цілей інноваційного розвитку регіону. Наразі Європейська комісія визначила чотири основні виклики для розробки стратегії смарт–спеціалізації, просування нових моделей зростання на регіональному рівні та спрямування інвестицій в інноваційні сектори економіки ЄС зі значним по–

тенціалом зростання та високою доданою вартістю, а саме:

- подальше реформування науково–інноваційної системи в регіонах;

- посилення взаємодії регіонів у сфері інноваційних інвестицій;

- використання досліджень та інновацій у менш розвинутих та промислово перехідних регіонах;

- використання синергії та взаємодоповнюваності між політиками та інструментами ЄС [3].

В Україні для вирішення проблеми впровадження інновацій в промисловості та її смарт–спеціалізації важливе місце мають зайняти технопарки. Наукові, технологічні та бізнес–парки є важливими зацікавленими сторонами, які мають бути включені до структури управління смарт–спеціалізації і їх внесок на етапі визначення пріоритетів в Україні слід розглядати як ключовий елемент у цьому процесі [6, с.132]. Крім того, технопарки роблять свій внесок в інші аспекти смарт–спеціалізації: їх органи управління мають досвід стимулювання та управління потоками знань та інформації між компаніями, університетами, підприємцями та технічними фахівцями, а також створюють середовище, що сприяє розвитку культури інновацій, творчості та якості. Вони полегшують створення нових підприємств за допомогою механізмів інкубації та виділення, прискорюють зростання малих та середніх компаній та працюють у глобальній мережі, що об'єднує багато тисяч інноваційних компаній та дослідницьких інститутів по всьому світу, сприяючи інтернаціоналізації їхніх компаній–резидентів [6, с.134].

Компанії, що розташовані в технопарках, спеціалізуються на дуже специфічній діяльності з кількох різних секторів. Ось чому так часто, коли ці компанії співпрацюють з іншими, з'являються нові продукти, послуги чи технології, вироблені з допомогою поєднання різних видів діяльності та різних секторів. Цей процес взаємного збагачення видів діяльності та секторів («пов'язана різноманітність») також є одним із напрямків повсякденної діяльності органів управління парками, і вони можуть навести безліч прикладів того, як вони розвиваються [1].

Стратегія смарт–спеціалізації повинна базуватися на промисловій, освітній та інноваційній політиці, щоб дати змогу регіонам визначити та обрати обмежену кількість пріоритетних областей для інвестицій, заснованих на знаннях, з акцен–

том на їхні сильні сторони та конкурентні переваги регіону.

Для регіонів України впровадження стратегії смарт–спеціалізації промисловості буде сприяти наступному [5, с.70]:

- більш ефективному витрачання державних ресурсів, концентрації на певних галузях знань чи досвіду;
- створенню синергії між державними механізмами підтримки НДДКР та інновацій, інноваційно–му розвитку промисловості та навчальних закладів;
- усуненню фрагментації та дублювання заходів, які можуть призвести до розтрати державних ресурсів;
- виявленню найбільш сильних чи перспективних областей для підприємництва та зростання за допомогою ретельного аналізу існуючих можливостей, активів, компетенцій, конкурентних переваг у місті, регіоні чи країні;
- розробці нових механізмів, що забезпечують інноваційний розвиток промисловості, що засновані на багатогранній та багатосторонній взаємодії;
- картуванню та порівняльному аналізу кластера, включаючи аналіз ролі та впливу ключових гравців.

Крім того, реалізація стратегії смарт–спеціалізації дозволить посилити процеси децентралізації регіонів, які призупинилися на тлі централізації управління країною в умовах воєнного стану.

Висновки

Смарт–спеціалізація є одним з перспективних напрямів подальшого інноваційного розвитку та післявоєнного відновлення промисловості України. Перехід до смарт–спеціалізації в промисловості потребує формування відповідної стратегії смарт–спеціалізації промисловості та регіонів. Стратегія смарт–спеціалізації промисловості та регіонів має передбачати розробку та впровадження комплексу конкретних заходів у секторах економіки та регіонах країни.

Список використаних джерел

1. Буряк Є., Редько К., Машталер О., Сидорук І. Інноваційний розвиток промисловості України на засадах смарт–економіки. Академічні візії. 2022. №13. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/download/74/64>
2. Вишневецький О. С. Напрями вдосконалення стратегування смарт–спеціалізації регіонів України з по-

зицій шumpетеріанства, інституціоналізму та девелопменталізму. *Economy of Industry*. 2023. URL: <https://web.p.ebscohost.com/abstract?direct=true&profile=ehost&scope>

3. Натрошвілі С. Г., Шацька З. Я. Smart–технології, як основа розвитку smart–економіки. Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку: 2022 рік : зб. тез доп. III Міжнар. наук.–практ. Інтернет–конф. Київ : КНУТД, 2022. С. 185–187. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20413/1/IMPER_2022_V1_P185-187.pdf

4. Олешко А. А., Шацька З. Я., Ровнягін О. В. SMART–спеціалізація України в перспективі післявоєнного відновлення економіки. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2022. №5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10286>

5. Підоричева І. Ю. Науково–технологічне та інноваційне співробітництво між Україною та Європейським Союзом: перспективи і стратегічні напрями розвитку. *Економіка України*. 2022. №2. С. 50–74. URL: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.02.050>

6. Швець Н. В., Шевцова, Г. З. Роль промисловості у забезпеченні сталого розвитку: досвід смартпріоритизації країн Центральної та Східної Європи. *Економічний вісник Донбасу*. 2023. №2 (68), С. 131–141. URL: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-131-141](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-131-141)

7. Шацька З. Я., Когут А. А. Смарт–спеціалізація регіонів, як перспективний напрям післявоєнного відновлення економіки. *Innovations and prospects in modern scienc* : 2022 рік : матеріали II Міжнар. наук.–практ. конф., 13–15.02.2023 року. Стокгольм : Швеція, 2022. С. 460–463.

8. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels European Commission. COM. 2020. URL: <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLETE%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

References

1. Buryak, E. & Redko, K. & Mashtaler, O. & Sydoruk I. (2022). «Innovative development of Ukrainian industry on the basis of smart economy». *Academic visions*. Vol. 13. Available at: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/download/74/64> (Accessed 11 Juli 2023).
2. Vyshnevsky, O. S. (2023). «Directions for improving the strategizing of smart specialization of the regions of Ukraine from the standpoint of Schumpeterianism, insti-

tutionalism, and developmentalism». *Economy of Industry*. Available at: <https://web.p.ebscohost.com/abstract?direct=true&profile=ehost&scope> (Accessed 11 Juli 2023).

3. Natroshvili, S. G. & Shatska, Z. Ya. (2022). «Smart technologies as a basis for the development of a smart economy». *Imperatives of economic growth in the context of the implementation of the Global Sustainable Development Goals: 2022: coll. theses add. III International science and practice Internet Conf. Kyiv KNUTD, 2022*. Pp. 185–187. Available at: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20413/1/IMPER_2022_V1_P185-187.pdf (Accessed 11 Juli 2023).

4. Oleshko, A. A. & Shatska, Z. Ya. & Rovnyagin, O. V. (2022). «SMART–specialization of Ukraine in the perspective of post–war economic recovery». *Electronic magazine «Efficient Economy»*. Vol. №5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10286> (Accessed 11 Juli 2023).

5. Pidorycheva, I. Yu. (2022). «Scientific, technological and innovative cooperation between Ukraine and the European Union: prospects and strategic directions of development». *Ukraine economy*. Vol. 2. Pp. 50–74. Available at: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.02.050> (Accessed 11 Juli 2023).

6. Shvets, N. V. & Shevtsova, G. Z. (2023). «The role of industry in ensuring sustainable development: the experience of smart prioritization of the countries of Central and Eastern Europe». *Economic Herald of Donbass*. Vol. 2 (68), Pp.131–141. Available at: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-131-141](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-131-141) (Accessed 11 Juli 2023).

7. Shatska, Z. Ya. & Kogut, A. A. (2023). Smart specialization of regions as a promising direction of post–

war economic recovery. *Innovations and prospects in modern scienc: 2022 year: materials II International. science and practice conference, February 13–15, 2023*. Stockholm: Sweden, 2022. Pp.460–463.

8. *Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*. Brussels European Commission. COM. 2020. Available at: <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> (Accessed 11 Juli 2023).

Дані про авторів

Шацька Зорина Ярославівна,

доцент кафедри смарт–економіки, Київський національний університет технологій та дизайну, к.е.н., доцент

e–mail: shatskaya@ukr.net

Когут Артур Леонідович,

аспірант кафедри смарт–економіки, Київський національний університет технологій та дизайну

e–mail: falstall@gmail.com

Data about the authors

Zorina Shatskaya,

Associate Professor of the Department of Smart–economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Ph.D. in Economics, Associate Professor

e–mail: shatskaya@ukr.net

Arthur Kogut,

Postgraduate of the Department of Smart–economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Ph.D. in Economics, Associate Professor

e–mail: falstall@gmail.com

УДК 334:005.332.4

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8245917>

ШИМАНОВСЬКА–ДІАНИЧ Л. М., БУЧНЕВ М. М.,
САФРОНСЬКА І. М., УСТИК Д. В.

Управління іміджем інноваційно орієнтованих підприємств сфери послуг в умовах глобалізації, кадрових загроз та посилення економічної конкуренції

Актуальність теми дослідження. Дослідження питання управління іміджем інноваційно орієнтованих підприємств сфери послуг в умовах глобалізації, кадрових загроз та посилення економічної конкуренції обумовлюється швидкими змінами зовнішнього та внутрішнього середовища, роботою підприємств сфери в умовах воєнного стану та широким спектром можливостей повенної відбудови.

Постановка проблеми. Наразі конкурентоспроможність інноваційно орієнтованих підприємств сфери послуг аналізується як сукупність порівняльної характеристики, яка візуалізує ступінь переваг над конкурентами за оціночними індикаторами діяльності на певних ринках за встановлений

State Research Institute of Informatization and Economic Modeling

MARKET RELATIONS DEVELOPMENT IN UKRAINE

Collection of scientific works

No.6 (265) 2023

Frequency – monthly

Editor-in-Chief G. Studinska
Computer design and design V.Serdyuk

Signed for printing on 27.06.2023.
Format 60*84. 1/8. Paper offset
Conditional Printed Sheets 13,37.
Headset Europe. Circulation 100 copies

State Research Institute of Informatization and Economic Modeling
Certificate of state registration of printed mass media
Series KV 22545–12445PR from 02.20.2017
Editorial address, 01014, m. Kyiv, bul. Druzhby Narodiv, 38
<http://dndiime.org.ua/>, e-mail: zbornik@ukr.net